

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP.

Feloldó szerkesztők háborúban léte miatt a szerkesztésért felelős:
PURKESZ MÓR.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Széchenyi-lőr 2. Telefonszám 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 „ Egy hónap 1 „ 20

A háború gazdasági kihatása Makón

Ma, amikor még a világnak eme legnagyobb háborúja nem ért az utolsó felvonásához, nem lehet tudni, hogy milyen átalakító hatása lesz ennek a háborúnak a népek, a nemzetek kulturális — gazdasági — és erkölcsi fejlődésére. Annyi már most is megállapítható a háborúk történelmi igazságánál fogva, hogy ennek a háborúnak átalakító hatásai sem fognak elmaradni.

Nagyon természetes, hogy az átalakító hatások vidékek szerint is változni fognak. Így más hatás lesz tapasztalható fent egy felvidéki kis faluban, mint az Alföld legtermékenyebb részén fekvő Makón. Ami Makón és hogy általánosítsuk a kérdést, Csanádvármegyét illeti, itt már majdnem világos képet lehet alkotni gazdasági tekintetben a háborúval kapcsolatosan.

Nálunk a háború már sok tekintetben előre veti biztató fény sugarait. Figyelembe kell vennünk, hogy Makón és Csanádvármegyében csak ösfooglalkozásról lehet szó. Itt a lakosság nagy része csekély kivételével földművelésből él. Az utóbbi évek gyenge termései, helytelen gazdasági spekuláció, de még inkább meg nem felelő vám-szerződés miatt nagyon szomorú helyzetbe került a magyar gazdaság. Tapasztaltuk ezt Makón, itt, a tejjel-mézrel folyó Kanaán közepén, hogy főleg a kis gazdák közül hányat juttatott tönkre „az adó, meg a kamat”.

Makón, de Csanádvármegyében csak elvéve akadt gazdálkodó, kinek birtokát ne nyomta volna teher. E terhekből most igen sok lekerült a háború alatt a birtokokról. Dacára ugyanis a moratóriális rendeletek halasztó intézkedésének, a mi gazdáink nem vették azt figyelembe. Törlesztették, tehermentesítették földjeiket. Volt is miből. Hiszen a gazda soha nem remélt áron értékesítette lovát, igáját, minden jószágát, buzáját, kukoricáját.

E szerint joggal lehet mondani, hogy a háború gazdasági tekintetben már eddig is előre veti biztató fény sugarait és a háború után csak előnyös fejlődést várhatunk a közgazdaság terén, melynek alapját nálunk a földművelés képezi, mit megbecsülni csak a háború tanított meg mindenkint,

mert bebizonyította, hogy a gazdaságilag körülbástyázott nemzet az az erős sziklavár, mit nem dönt meg semmiféle ellenség.

A szegényebb néposztály most e háború alatt tapasztalta először az állam jótékony beavatkozását. Segélyezett mindenkit, ki arra a törvény szerint érdemes volt. Ezt az állam csak azért tehetette, mert gazdaságilag erős volt és így tudta az ország belbékéjét biztosítani, mely szintén egyik erős oka annak, hogy hadaink mindenfelé győzzenek. A magyar katona

azért a hazáért harcol, mely itthon maradtjának az ő távollétében megélhetését, halála után gondmentes életet biztosít.

Nálunk csak a középosztály sínylődik meg a háború tartama alatt. De amikor lezajlik e véres háború, ő is érvényesül a megélhetés forgatagában, mert e háború kulturális és erkölcsi téren csak előnyös átalakulásoknak lesz nemzője és ezek az előnyös átalakulások, kihatások már észrevehetőek Makón, illetve Csanádvármegyében is.

lását feltartóztassák. A szövetséges csapatok megtámadták az ellenséget és visszavetették. A leghevesebben tombolt a harc Strzelce mellett, ahol a németek áttörték az ellenséges vonalat. Az oroszok visszavonultak, a mieink követték őket. Strzelce mellett az ellenség nagy erőket vetett ellenünk és felhasználta a Brest-Litovskból hozott nehéz tüzérségét is, ez azonban nem akadályozhatta meg a mi lelkes csapatainkat abban, hogy az ellenséget meg ne verjék és nagy szákmányt ne ejtsenek.

Nikolajevics nagyherceg hibája

Rotterdam, aug. 3.

A „Handelsblad” azt írja, hogy Nikolajevics nagyherceg nagy hibát követett el, amikor a nyugati szövetségesen segíteni akarva, Berlin felé vette útját és bevonult Kelet-Poroszországba, ahol Hindenburg nagy vereségeket okozott az orosz seregeknek. Sokkal helyesebb lett volna Dankl és Auffenberg visszavonulása után bevonulni Magyarországra.

Az oroszok titkolják vereségeiket

Kopenhága, aug. 3.

A „Politiken” jelenti Stockholmból: Két nap óta nem érkezik posta Finnországból. Ennek okát arra vezetik vissza, hogy az oroszok vereségeik hírére nem akarják közzétenni. Haparandában oly hírek keringenek, hogy Finnországban zavarok uralkodnak, de a hír hitelességét nem lehetett megállapítani. A mozgalom oka az oroszok ama szándéka, hogy az 1882—94 ig terjedő korosztályokat Finnországban mozgósítsák. A távirati torgalmat a legszigorúbban cenzurázzák.

A visszavonuló orosz sereg veszedelme

Kopenhága, aug. 3.

A „Politiken” jelentése szerint a Pétervárról az angol lapoknak küldött jelentések tele vannak aggodalmakkal a nagy veszélyek miatt, amelyek az orosz sereget Belov hadserege részéről fenyegeti. Ez a sereg most Kóvnó erődön kívül a Nyemennél áll. Ha sike-

A döntő csata

London, aug. 3.

A „Times” kijelenti, hogy az orosz hadsereg még nem mondotta ki az utolsó szót. Bármilyen történjék, az oroszok készen állanak, hogy a veszélynek egyenes homlokkal szembe nézzenek. Pétervári lapjelentéseket citál, amelyek szerint a Visztula és a Bug között orosz elite-csapatok küzdenek, amelyek ha visszavonultak is, nyugodtan lehet rájuk bízni Oroszország sorsának eldöntését.

Pétervár, aug. 3.

A hivatalos „Ruszkij Invalid” rámutat arra, hogy a németek óriási offenzívájának új eredménye, a Visztula-front áttörése és Lublin eleste közvetlenül igen nagy mértékben veszélyezteti a maga egészében az egész orosz frontot. Hindenburg hadserege már

nagyon megközelítette Varsót és nem lehet eltitkolni, hogy a Varsó—Ivangorod—Breszt—Litovsk—Bialosztok—vonalt elvesztésének messzemenő jelentősége volna, mert itt egy stratégiaileg kedvező pozícióról van szó, ahol a természet maga nyújt nagy ellentámasztást az oroszoknak. Ez a pozíció ugyanazzal a jelentőséggel bír az oroszokra, mint Verdum a franciákra, vagy Calais az angolokra nézve. Mindebből az következik, hogy a parancsnokló tábornokoknak mindent el kell követniük, épp úgy, mint a hadseregeknek, hogy önfeláldozó magatartásukkal amit lehet, megmentenek és tartsák ezt a vonalat, amíg csapatokban és municióban oly segítség nem érkezik, amely a felmentést véghezviszi.

A helyzet Varsóban

Krakó, augusztus 3.

A Glos Narodu-nak jelentik Kopenhágából: Előkelő személyiségek már elutaztak Varsóból. Zamoyiski gróf Kievebe, Braniczi gróf Litvániába és magukkal vitték ingoságaikat. Hasonlóképp elutaztak Szerbia, Franciaország és Belgium konzuljai. A szerb és francia érdekek képviselőit az amerikai, a belga érdekek védelmét a norvég konzulátus vette át. Csupán a katonai hatóságok maradtak hivatalaikban. A birodalmi bankot és a Volga-Kamabankot elköltöztették. A postahivatal, pénzküldemények kivételével, már nem vesz föl magánküldeményeket. A törvényszéket július 19-én bezárták.

A városban nagy pánik van. Akik ottmaradtak a lakosságból tömegesen vásárolják a szükségleti cikkeket. A környékről a lakosság nagy tömegekben özönlik Varsóba, minekfolytán az ország-utakon torlódás támad. A közeli fürdőhelyeket csakhamar elhagyták a vendégek. Kronenberg báró Pétervárra utazott, hogy a kormány által az alsóbb néposztály támogatására megígért hárommillió rubel segély kiutalását szorgalmazza.

Az orosz front áttörése Strzelcénél

A Visztula és Bug között az oroszok kísérletet tettek, hogy a szövetséges csapatok előnyomu-

Ablakredőnyök önműködővel minden nagyságban kaphatók a PALLAGI-czégnél.

rülne a várat elfoglalnia és a folyó keleti partját megszállania, az orosz visszavonulás nagy veszélybe kerülne. Az angol jelentések rámutatnak még arra, hogy Belov nagymennyiségű tüzérséggel rendelkezik, amely gyorsabban előnyomulhatna, semmint arra az oroszok számíthatnak. Ezért okos lépésnek tartják az orosz hadvezér részéről, hogy a lengyelországi Visztulavárat, amelyek különben sem állhatnának ellen a modern ágyuknak, kiüriti.

Német hivatalos jelentés az orosz harctérről

Berlin, aug. 3.

Mitaut csapataink tegnap küzdelem után elfoglalták. Város általában sértetlen. Ponievictől keletre harc fejlődött, a mely részünkre kedvezően alakult. Suwalkitól északra, a Kaletniktől délkeletre emelkedő 186 os magaslatot rohammal elfoglaltuk. Lomzától északnyugatra csapataink több helyen megtörték az oroszok szívós ellentállását és elérték a Narew folyót. Egy tisztet és 1003 főnyi legénységet elfogtunk. A frontnak Visztuláig terjedő további részén előbbre jutottunk. 560 foglyot, köztük 1 tisztet szállítottak be. Varsó előtt a helyzet változatlan.

Berlin, aug. 3.

A nagy főhadiszállás jelenti a délkeleti hadszíntérről:

Julius 13-án Podzamecénél elfoglalt magaslatokkal északra szomszédos területen Woysch vezérezredes csapatai tegnapi heves harcok közben erdős területen át kelet felé nyomultak előre. A hátráló ellenségnek 1500 emberét elfogtuk és 8 géppuskáját elvettük.

Ivangorod előtt az osztrák-magyar csapatok győzelmes harcokat vívtak. A vár körül a félkör mind szűkebbre szorult. Mackensen tábornagy hadseregei előtt az ellenség Visztula és Lencutától délnyugatra eső vidék között még tartja magát. Kurowtól keletre német csapatok új sikereket arattak, 600 oroszot elfogtunk. Leneua és Cholmtól északra fekvő Zalin között az üldöző harc tovább halad. A Bug mellett elértük Lublenkától északra eső vidéket.

A németek ostromolják a párisi vasútvonalat

Hatvanöt kilométernyire Páris előtt, nem messzire a francia fővárosba vezető vasútvonalától, német útegek házakat romboltak össze és az embereket menekülésre kényszerítették. A csendes és barátságos Compiègne-be, a párisiaknak ebbe a kedvenc nyaralóhelyébe csapódtak be a német nehéz ágyuk lövedékei és okoztak páni félelmet a gondtalanul üdülők között.

Már a július harmincadiki francia hivatalos jelentés megemlékezik Compiègne ostromáról és ha ennek dacára meglepetésszerűleg hat ennek a helynek a bombázása a párisiakra, akkor ez első sorban a német hadműveletek hihetetlen gyorsaságát mutatja, másrészt leleplezi azokat a hazudozásokat, amelyekkel Páris lakossága előtt való tényállást elfátyolozták.

Compiègne bombázása emlékeztet Sarceynek Párisnak 1871-iki ostromáról szóló híres könyvére. Ha a franciák, nevezetesen a párisiak ime hatvanöt kilométernyire Páristól nyaralásukban német ágyuktól megzavartatnak, akkor ezzel világosan meg van mondva, hogy a párisiak nem tudják hányadán vannak. Az igazság a német ágyuk dörgésében nyilatkozik meg a franciák előtt.

Páris, augusztus 3.

A „Petit Journal“ Compiègne bombázására vonatkozólag arról értesül, hogy ez röviddel éjszaka tizenegy óra előtt kezdődött. Egy német repülőgép átrepült a városon és a második lövés után eltűnt. A lövések felvillanása jól látható volt. Emberéletben nem esett kár. Két ház és egy fűrésztelap elpusztult. A pályaudvart nem találta el. A lakosság nyugodt maradt.

Páris, augusztus 3.

A „Journal“ jelenti, hogy Gerardmer felett a legutóbbi időben többször jelentek meg német repülők. Julius 30. és 31-én hat bombát dobtak a városra és tetemes anyagi kárt okoztak.

Nancy felett július 30-án megjelent egy repülőgép, amely a köd védelme alatt egészen a város közepéig jutott. Négy bomba rövid időközben nem messze egymástól robbant fel. A hatalmas robbanás álmából riasztotta fel a lakosságot. Minthogy az utca egészen üres volt, emberek nem sérültek meg. Az anyagi kár valószínűleg nagy volt, a cenzura törölte a részletes híradásokat.

Német repülők munkában

Páris, augusztus 3.

A „Temps“ jelenti: Több német repülőgép tegnap reggel megjelent Dünkirchen fölött. Heves ágyutüzeléssel fogadták őket. A német repülők számos bombát dobtak le, amelyek csak anyagi kárt okoztak. Bethune, St.-Pol, Coudekerque városokra német bombákat dobtak. A bombák csak anyagi kárt okoztak. Szerdán éjjel St.-Omerre öt bombát dobtak a németek. Az egyik bomba elpusztított egy pékműhelyt és megölte a péket és feleségét. Egy másik bomba egy öregasszonyt ölt meg. A többi bombák csak anyagi kárt okoztak. A német repülőket angol repülők üldözőbe vették, de a németek a sötétség védelme alatt sértetlenül elrepültek.

Páris, augusztus 3.

A „Journal“ jelenti, Gerardmer fölött a legutóbbi időben többször jelentek meg német repülők. Julius 30. és 31-én hat bombát dobtak a városra és tetemes anyagi kárt okoztak. Nancy fölött július 30-án megjelent egy repülőgép, amely a köd védelme alatt egészen a város közepéig jutott. Négy bomba rövid időközben nem messze egymástól robbant föl. A hatalmas robbanás álmából riasztotta fel a lakosságot. Minthogy az utca egészen üres volt, emberek nem sérültek meg. Az anyagi kár valószínűleg nagy

volt, a cenzura törölte a részletes híradásokat.

Olasz lapok az isonzói csatáról

Milanó, augusztus 3.

Bár az olasz haditudósítókat az Avanti szerint nem engedték a harctér közelébe, mégis száz meg száz epizódot regélnak el lapjaikban az isonzói csatáról. Természetes, hogy valamennyi jelentés olasz győzelemről mond mesét. A „Secolo“ tudósítója például ezt írja: „Amidőn egy ellenséges lövészárkot a levegőbe röpitettünk, ezeregyszáz katona adta meg magát. (!) Előrenyomulásunkban itt egy kis szünetet tartottunk, mert a meghódított területet meg kellett erősítenünk és mert az óriási hőség miatt a halottakat el kellett temetni.“ A tudósító folyton csak a nagyszámu foglyokról emlékezik meg, sőt azt mondja, hogy a foglyok száma nagyobb, mint azt a hivatalos olasz jelentés feltünteti, azonban arról óvatosan hallgat, hogy olasz részről mekkora a veszteség halottakban. A Secolo-nak egy későbbi távirata mindössze annyit ismer be, hogy az olasz hadseregnek áldozatába került a „győzelem“, nemcsak legénységben, hanem alisztekben és nagyobbbrangu tisztokban is.

A stratégia megváltozott

Köln, aug. 3.

A londoni „Morningpost“ Below tábornok néhány kijelentését közli, amelyeket a tábornok egy magyar hírlapíró előtt tett, aki aziránt intézett hozzá kérdéseket, hogy lehetséges-e, hogy az oroszok a Napoleon ellen 1812-ben bevált stratégiájukat megismételhessék, azaz visszavonulást követően az országot úgy elpusztítsák, hogy az ellenséges hadakat éhhalálnak tegyék ki?

Below tábornok azt válaszolta, hogy az ilyen stratégia 1812-ben hatásos lehetett, de manapság már nem, amikor azt a kenyert, amelyet ma a katonák Vindauban fogyasztanak, tegnap még Borzslóban sütöttek.

Ebben a korban, amelyben a vasutakat csak egy kilométernyire építik az előrehaladó csapatok mögött, amelyben több ezer motoros kocsi áll utánunk készen amelyben az aszfaltutak úgy keletkeznek, mintha a földből nőttek volna ki, a régi stratégia elvesztette minden jelentőségét. Mi az Apollinár-kut vizét isszuk és a friss húst esszük, amelyet egyenesen Berlinből szállítanak utánunk. Ha szükséges, két nap alatt kiépítünk egy ötvenkilométeres országutat. Azért tehát esztelen-ség ma már a Napoleon-korabeli stratégiát emlegetni.

Minden csapatunk offenzívában áll az oroszokkal

Az orosz mindent elkövet, hogy a Visztula és a Bug között megállhasson. Ma naphosszat rendkívül heves harcok voltak és az

ellenség József Ferdinánd főherceg hadserege előtt kísérletet tett, hogy Lublintól északra Novo-Alexandriáig új állásokban megvesse lábát.

A kísérlet reménytelennek látszik, amennyiben valamennyi csapatunk támadásban van.

A Vieprztől Bugig terjedő területen az oroszokat már visszavonulásra kényszerítettük.

Bulgária szakít az antánttal

Ruszcuk, aug. 3.

Oroszország teljesen elvesztette a teret Bulgáriában. Még az oroszbarát lapok is változtattak eddigi politikai felfogásukon, elajtották az antánt mellé való csatlakozás forszírozását és megállapítják, hogy mértékadó bolgár politikai körök teljesen a közép-európai hatalmakhoz álltak. Még az ellenzéki Gesov-párti „Mir“ is kategórikusan kijelenti, hogy Bulgária nem állhat Szerbia mellé és hogy önálló politikai céljai vannak, amelynek érvényesülését nem keresheti az Oroszországgal való szövetségben.

A háboru egy éve

180.000 négyszögkilométer elfoglalt ellenséges terület
1.695.400 fogoly, 7 8000 ágyu,
2 - 3000 géppuska

A „Berliner Lokalanzeiger“ vasárnapi számában érdekes összegezést hoz Németország, Magyarország és Ausztria csapatainak a háboru egyéves folyása alatt elért katonai eredményeiről. Az összegezés ez:

I. A központi hatalmak az ellenséges területtől megszállottak: Belgiumban 29.000 négyszögkilométer, Franciaországban 21.000 négyszögkilométer, Oroszországban 130.000 négyszögkilométer, összesen 180.000 négyszögkilométer.

Az ellenség megszállt: Elzászban 1.050 négyszögkilométer, Galiciában 10.000 négyszögkilométer, összesen 11.050 négyszögkilométer.

II. A hadifoglyok összes száma a háboru egy esztendeje alatt:

Német foglyottáborokban és kórházakban 898.000. Munkára fogtak 40.000. Az utolsó hetek során fogságba jutott 120.000. A Németországban levő foglyok összes száma 1.058.869. Ausztria-Magyarországban összesen mintegy 636.000. A foglyok összes száma tehát 1.695.400. A fogságba jutott oroszok közül Németországban van 5600 tiszt, 720.000 altiszt és közlegény.

Ausztria-Magyarországban 3190 tiszt, 610.000 altiszt és közlegény.

Az orosz hadifoglyok összes száma 8790 tiszt, 1.330.000 altiszt és közlegény.

III. A hadizsákmány a német gyűjtőhelyeken júniusig: 5834 ágyu és 1556 gépfegyver. A zsákmányolt ágyuk és gépfegyverek nagy részét azonban a csapatoknál hagyták és használják az ellenség ellen. Teljesen pontos kimutatást ezért nem lehet készí-

teni. A zsákmányolt ágyuk számát egészben 7—8000 re, a gépfegyverek számát pedig 2—3000 re lehet tenni.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Aug. 4. Szerda. Róm. kath. és Protest. Domonkos. Görög-orosz jul. 22. Már. Mag. Nap kel 4 óra 40 percek, nyugszik 7 óra 30 percek.

Időjárás. Meleg és tulnyomóan száraz idő várható. Sürgönyprognózis: meleg, száraz. Déli hőmérséklet: 25,2 C° fok.

— A trónörökös pár Budapestre megy. Illetékes helyen szerzett értesülésünk szerint a trónörökös pár folyó hó 7-én Budapestre érkezik és 14-ig marad a székesfővárosban. A dolog természetében foglalja, hogy a fenséges pár jelenlegi budapesti tartózkodása is elsősorban a háborúval kapcsolatos közintézmények (csapatok, kórházak, jótékonyági intézmények, hadiszergyárak) megtekintésének és annak lesz szánva, hogy a közhatalóságok és a társadalmi tényezőknek a hadsegélyezés terén kifejtett tevékenységével megismerkedjék. Ez a hír városzerte nagy lelkesedést keltett. A főváros közönsége noha hivatalos ünnepélyes fogadtatás nem lesz, mégis épp oly szeretettel és lelkesedéssel készül fogadni a fenséges pár, aminélvel éppen egy évvel ezelőtt fogadta.

— A törvényhatóságok hódoló küldöttsége a királynál. A főváros utolsó közgyűlése tudvalevően elhatározta, hogy felszólítja az összes törvényhatóságokat, hogy a király nyolcvanötödik születésnapja alkalmából hódoló küldöttséggel tisztelegjenek az uralkodónál. E határozat következtében Bárczy István dr. polgármester átírt az összes magyar törvényhatóságokhoz s arra kéri a törvényhatóságok vezetőit, hogy már most jelöljék ki a küldöttségben résztvevő tagokat. A király vagy augusztus végén vagy szeptember elején fogadja a hódoló küldöttséget, amelynek valamennyi tagja díszmagyarban jelenik meg az uralkodó előtt. A fogadás pontos időpontját kellő időben közölni fogja a polgármester. A hódoló küldöttséggel járó összes rendelkezési költségeket a főváros vállalta magára.

— Tisza István a királynál. Tisza István gróf miniszterelnök ma reggel hét órakor titkárával Bécsbe érkezett. Roszner Ervin báró a király személye körüli miniszter is oda érkezett és mindketten a Magyar Házban szállottak meg. Tisza István gróf miniszterelnök a délelőtti folyamán Schönbrunnban tanácskozást folytatott Burián báró közös külügyminiszterrel. Ezután a miniszterelnök jelentéstétel végett megjelent a királynál. Tisza István gróf ma tanácskozik az osztrák miniszterelnökkel és a közös miniszterekkel. A király vasárnap kihallgatáson fogadta Burián István báró közös külügyminisztert és Stürggh Károly gróf osztrák miniszterelnököt.

— Ujabb bevonulások. A hivatalos lap közli, hogy az 1876-tól 1890-ig bezárólag, valamint az 1892—1894. években született alkalmasnak talált népfelkelők augusztus 16-án kötelesek bevonulni tényleges szolgálatra. A szabadságolt gépészek és fűtők szeptember 15-én vonulnak be.

— Rövidülnek a napok. A napok hosszabbodása és az éjtelek rövidülése a naptár szerint június 25-vel érte el a maximumát. Es azóta már rövidülnek a napok, hosszabbodnak az éjszakák. Ez a változás leginkább augusztus havában érezhető. Más években nem is bír ez a természetes változás különös jelentőséggel, de most halljuk a földmivelő nép részéről a panaszt a napok rövidülése miatt. Ők kevesebben vannak most a munkák elvégzésére, így nagyon megérik még azt a kis időt is, melylyel most a nappalok egyre rövidülnek.

— Vérebek az utcán. Azt mindenki tapasztalhatja, hogy nálunk Makón akár van ebzárlat, akár nincs, a kutyák egyformán szabadon csatangolnak az utcákon. Arról most nem beszélünk, hogy a Pasteur intézetnek nem szállít egy város sem annyi betegeket, mint Makó. Most különösen sok eb csatangol az utcán, mert a tulajdonosok ezeknek a táplálékát is szűkebben mérik ki a nagy drágaság miatt, így kénytelenek csatangolni. Ha már ezt nálunk korlátozni nem tudjuk, mindenesetre helyes volna, ha a rendőrség odahatna, hogy a vérebek az utcán szájkosár nélkül ne kóboroljanak.

— Gazdátlan libák. A városházánál 7 libát öríznek gazdátlanul, melyeket igazolt tulajdonosa a rendőrségnél 8 nap alatt átvehet.

A nagy harctérről

Csak a napokban közöltünk verset arról a pompás hangulatról, mellyel küzdő hőseink a háborút fogadták s a mely hangulat hatja át katonáink lelkét.

A harctérről újra kaptunk egy verset. Ez meg már azt az igazán megható gyengédséget fejezi ki, mellyel hőseink ott a csatatéren, ágyuk döngése s villámlása között vérözönben itthon hagyott szeretteire gondolnak. A sorok, mellyel beküldték a verset, szintén jellemző feltűntetői annak az érzésnely elsősorban a hazáért dobogtatjn valamennyi katonánk lelkét.

Igy szól a levél:

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Nagyon szépen felkérjük a messze távolban levő vitáz fluk, kik küzdünk hazánkért s királyunkért, hogy dícsőséget szerezzünk ennek a szép hazánknak és ennek a magyar nemzetnek, felkérjük tisztelt szerkesztő urat, hogy lapjában legyen szives az alábbi verset közölni Dr. Kiss Pál népfelkelő főhadnagy újságjában, a Független Ujságban.

Eddig a levél s a verset ketten szerkesztették: Kardos János makói Türr-utca 3. sz. a. és és Péczka József magyar-medvesi lakos. Igy szól a vers:

GALICIÁBÓL.

Galicia környék körül
Óriási csatatér,

Ott harcrol a magyar baka
Hazáért és királyért!

Szerte-szélyel a sok ágyu meny-
[dörög,

S ropognak a fegyverek,
Itt válik meg igazában,
Ki a magyar, hős gyerek.

Kapitány ur, az egekre felkérem,
Két közlegényt adjon ide énnékem.
Adja ide félórára, ha lehet,
Hadd irjam meg haza ezt a
Levelet.

Mögirom és föltöszöm a postára,
Poste viszi szép nagy Magyar-
[országba,
Hadd hallják meg híremet a hazába,
Milyen bátran megyünk mi a
[halálba.

A holttestet kiteszik a tornáca,
Ninesen anya, a ki ötet sirassa,
Anyá helyett ráborul egy barna-
[lány,

Még az ég is gyöngyharmatot
Hullajt rá.

Gyűj el anyám, gyűj el Galiciába,
Öltözzék fel fekete gyászruhába
Megismered siromat a hantjáról,
Körösztoemet fekete pántlikáról.

Októberben megfujják a trombitát,
De sok anya várja haza a fiát.
Lám engemet nem vár az édes
[anyám,
Ugy is tudja, a siromba nyug-
[szom már.

Nyugszok anyám, nyugszok már
[a siromba,
Kevéssel fel a harcok sorába,
Irsad ki a fejfámra, a siromra,
A hazámnak voltam hű katonája!

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(963)

103. fejezet.

Márta halála.

A következő napon csakugyan idézést kapott Del-Monte gróf a rendőrségtől.

Ugy látszott tehát, hogy Bombini elfogadta Trebelli tervét és Del-Monte gróffal közelebbről meg akar ismerkedni.

Del-Monte gróf biztos helyre dugta a becses sokszorosító gépet, befogatott legszebb hintájába s meglehetősen nagy feltűnéssel hajtott a rendőrségi épület elé.

Bombini fogadta őt. Trebelli egy mellék asztalnál foglalt helyet, mint titkár, vagy jegyzőkönyvezető.

Del-Monte gróf rögtön megszólalt:

— Ugy veszem észre, hogy Rómában egy idő óta a város szabad polgárai igen sajátos elbánásban részesülnek a rendőrség részéről. Amint tegnap megérkeztem és a vasutnál bérkocsiba ülök, egyszerre csak felkapaszkodik valaki a kocsira és meghagyja a kocsinak, hogy a rendőrségre vigye. Hát mi ez? Talán valami tolvaj volt, aki engem kelepcebe akart esalni?

— Nem! válaszolá Bombini. Az valóban titkos rendőr volt.

Meg is kapta a magáét! jegyző meg erre Del-Monte nevetve. A nép lehuzta őt a bakról és derekasan elpüfölte.

Bombini meglepetve nézett fel. Ez nyilván ujság volt előtte.

— De ez még nem minden folytatá Del-Monte. Kastélyomhoz érve, ismét titkos rendőrök rohantak meg és be akartak engem kísélni. Vajjon ezek is ön által lettek kiküldve?

Bombini Trebellire nézett, ki most főlemelkedett és villogó szemét a grófra szegte.

— Igen is, általunk lettek kiküldve! mondá.

(Folyt. köv.)

ELADÓ, esetleg kiadó ház.

A Szegedi-utca 45. sz. ház, mely hét tele is elvágható, hat éves téglapüvet nagy udvarral elköltözés miatt azonnal eladó és átvethető nagyon kedvező fizetési feltételek mellett. Ugyanott nagyobb mennyiségű kisebb-nagyobb 3-4 éves tiszta boros hordok eladók.

Értekezhetni lehet a fenti szám alatt az idő bármely szakában.

HERÉ SZÉNA és MARHÁNAK való, valamint herésárpa-szalma kapható IRITZ MIK-SANÁL olcsó árban.

Elismert legjobb motorok!

Világhírű eredeti „Körting” Diesel motorok

Szivőgáz

és benzinmotorok. Cséplőgarnitúrák benzin- és nyersolajkomobillal. Benzin-magánjárók.

Meglepető újdonság!

Nyersolajmotorok keresztfejvezetéssel.

Gellért Ignác és Társa mérnökiroda

Budapest, V. Károly-utca 4. szám. Saját érdeklődésben kérjünk íjtanulmányajánlatot Legmesszebbmenő jótállás! Kedvező fizetési feltételek!

Kiadó föld.

Bogárzóban lévő egy és fél fertály tanyaföldem több évre kiadó, Biró Pál szomszédságában. Értekezni lehet Vásárhelyi-utca 65. szám alatti tulajdonossal.

A Korzó-szálloda és vendéglő kedvező árban eladó.

Ha sikeresen akar hirdetni, hirdessen
A „MAKÓIFÜGGETLEN UJSÁG“-ba.

Lábpólishoz! Izzadás ellen!

A mostani világháboruban a nagy fáradalmak között harcosaink áldása

1 tubus 1.50 **Pára-pasta** 1 tubus 1.50

megkönnyebbiti a gyaloglást, megszünteti a test (láb és kéz) izzadását, megakadályozza a bőrkeményedés képződését és bevált óvszer az összes bolhák tetvek és egyéb férgek ellen

Kapható Makón:

Popper Gyula drogeriajában, Fötér.
Tábori postacsomagban küldhető

POOR ENDRE

gyógyeszköznél kapható Makón

VILMA-CRÉM

gyorsan és biztosan ható arctisztító szer, szereplő, májfolt, arc és kézviszítás és miniféle bőrtisztítás ellen

Vilma hajpor, Vilma szappan és hajjuttató szer.

Ára: Vilma krém 1 korona. Vilma hajpor 1 korona, Vilma szappan 70 fill. Hajjuttató 1 korona. Szereplő 1 korona. Májfolt 1 korona. Kézviszítás 1 korona. Miniféle bőrtisztítás 1 korona.

Polgári iskolai magánvizsgára, javítóvizsgára, előkészíték.

Jelentkezést kérek aug. 10-ig.

V. NAGY LAJOS,

áll. tanító. Rákóci-ut 14. sz.

10 klg. KÉKKŐ

kapható:

IRITZ MIKSÁNÁL.

A fogak hófehérségét, tisztaságát, csak úgy érhetjük el, ha állandóan használjuk a kipróbált és jónak bizonyult valódi: **Ideál-fogkrémet.** A száznak és fogaknak kellemetlenségeit és számtalan betegségeit megszünteti a KUDAR-féle

antiseptikus és aromatikus fog- és szájviz.

A kéznek finomságát, bársonyszerűségét rövid idő múlva elérhetjük, ha az **Ideál-kézfinomítót** használjuk!

Az arcon levő pattanásokat, foltokat eltávolíthatjuk, ha okos szerű kezeléssel mellett az **Ideál-arckenőcsőt** használjuk!

Végül az arcnak üdőségét, szépségét, fiatalságát csak úgy érhetjük el, ha

Ideál-krémet, Ideál-tejet, Ideál-tejkrémet, Ideál-poudert, Ideál-szappant

használnak. — Mindezen kitűnő készítmények törvényes védjeggyel vannak ellátva — és **KUDAR LAJOS** újvárosi gyógyszerárában szerezhetők be.

Telefon-szám: 68.

Telefon-szám: 68.

Mindenki örül, mert

napról-napra megújuló győzelmeink csak örömmel tölthetnek el mindenkit. Mindennap egy lépéssel közelebb jutunk a nagy háboru befejezéséhez és mindennap egy lépéssel közelebb ahhoz, hogy a nagy munka megjelenhessen. Kiadóhivatalunk nagy súlyt helyez arra, hogy

kifogástalan,

izléses munka

legyen, mit csak úgy érhetünk el és csak úgy lesz értékes mindenki előtt a munka, ha azt hőseink arcképeinek százai díszítik. Mindenki ösmerje tehát kötelességének hozzátartozója arcképét elhelyeztetni a hősök arckép-albumában, mert egy hősi arcképének sem szabad hiányozni ebből a díszes albumból.

Még mindig fogadunk el fényképeket!